

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.056/2010/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Vincze Gyula ügyvéd (Szolnok, Kossuth tér 5. földszint 1. szám) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, és II.rendű felperes neve ugyanottani lakos II. rendű felpereseknek - a perben személyesen eljáró I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, II.rendű alperes neve (címe) II. rendű, és a dr. Rab Ferenc ügyvéd (Debrecen, Petőfi tér 7. I. emelet 7. szám) által képviselt III.rendű alperes neve (Debrecen, Csapó utca 82. szám) III. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 11.P.20.815/2007/59. számú ítélete ellen a III. rendű alperes által 62. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és a III. rendű alperes által az I. és II. rendű alperesekkel egyetemlegesen a II. rendű felperes javára nem vagyoni kár címén fizetendő marasztalás tőkeösszegét 1 000 000 (Egymillió) forintra leszállítja.

Fellebbezési eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű felperesnek az I. rendű alperes élettársa nagyszülőjével szemben tartozása állt fenn, amelyet nem tudott megfizetni, ezért az I. rendű alperes elhatározta, hogy a tartozást behajtja. Előzetes fenyegetést követően 2003. szeptember 4-én az I. és II. rendű alperesek a III. rendű alperes által vezetett személygépkocsival a felperesek házához mentek, és ott éjfél körüli időpontban a felperesek házában bezárt ablakán át benzines kannát és sörösvégekből készített úgynevezett „Molotov-koktél” dobta be a felperesek lakóházába. A III. rendű alperes tanúja volt a Molotov-koktélok elkészítésének, ekként,

amikor a gépjárművet a felperesek lakóházáig vezette, már tisztában volt az I. és II. rendű alperesek által eltervezett cselekménnyel.

Az üzemanyaggal megtöltött sörösüvegek, illetve benzines kanna a lakóház ablakát betörte, és a lakószobába esve meggyújtotta a körülötte lévő éghető tárgyakat. A lakószobában lévő I. rendű felperes a zajra felébredve a keletkezett tüzet a tűzoltók kiérkezése előtt eloltotta. A II. rendű felperes az esemény időpontjában a fürdőszobában tartózkodott, onnan a zajra kijöve szembesült a történetekkel. Az I. rendű felperes élete az intenzíven égő benzin és a meggyulladt lakásberendezési tárgyak miatt közvetlen veszélyben volt, a II. rendű felperes élete közvetett formában került veszélybe. Az intenzíven égő benzin miatt fennállott a tűz terjedésének lehetősége, amely magában hordozta esetlegesen a halál bekövetkezését is.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 6.B.3/2004/102. számú ítéletével az I. és II. rendű alperest bűnösnek találta társtettesként, különös kegyetlenséggel, több emberen elkövetett emberölés büntettének kísérletében, ezért őket külön-külön 6 év 6 hónapi fegyház büntetéssel sújtotta, míg a III. rendű alperes bűnösségét bűnsegédként, különös kegyetlenséggel, több emberen elkövetett emberölés büntettének kísérletében állapította meg, és 3 év 6 hónapi fegyházra ítélte. A Debreceni Ítéltábla a Bf.III.329/2006/23. számú ítéletével a III. rendű alperes szabadságvesztés büntetésének végrehajtási fokozatát börtönre változtatta, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a felperesek által előterjesztett kárigényt egyéb törvényes útra utasította.

A felperesek módosított keresetükben személyenként 3 000 000 forint nem vagyoni kár, és összességében 582 800 forint vagyoni kár megfizetésére kérték az alpereseket egyetemlegesen kötelezni. Hivatkoztak arra, hogy a bűncselekmény mind lelkiileg, mind egészségileg megviselte őket, feszültté, idegessé, ingerlékennyé váltak, félelemérzet alakult ki bennük. A II. rendű felperes pszichiátriai kezelésre kényszerült, és állandóan gyógyszert kell szednie annak érdekében, hogy állapota kompenzált legyen. A kialakult félelemérzet alvásukban gátolja, a riasztó álmok és a félelmek életük végéig elkísérik őket. A vagyoni kárukat a bűncselekmény következtében megsemmisült, illetve értéktelenné vált vagyontárgyaik értékében jelölték meg.

Az alperesek ellenkérelmükben a kártérítési felelősségük jogalapját nem vitatták, a felperesek kárigényét azonban eltúlzottnak találták.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alpereseket a II. rendű felperes javára 3 000 000 forint nem vagyoni, valamint a felpereseknek együttesen 582 800 forint vagyoni kár és ezen összegek után 2003. szeptember 4-től a törvényes kamat 15 napon belüli egyetemleges megfizetésére, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Rendelkezett a felperesek javára perköltség megfizetéséről, illetve a Magyar Állam javára eljárási illeték és előlegezett szakértői díj megfizetéséről is.

Az ítélet indokolása szerint a büntetőeljárásban hozott jogerős ítéletben foglaltak figyelembevételével a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a

344. §-ának (1) bekezdése alapján bizonyítottanak találta az alperesek felperesekkel szemben fennálló egyetemleges kártérítési felelősségét.

A nem vagyoni kártérítésre kötelezés iránti igények közül kizárólag a II. rendű felperesét találta megalapozottnak. Utalt arra, hogy a II. rendű felperes személyes meghallgatása, illetve az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény alapján a II. rendű felperesnél a bűncselekménnyel okozati összefüggésben pszichés zavarok keletkeztek, amelyek mérsékelt formában jelenleg is kitartanak, és krónikus lefolyásukra tekintettel teljes mértékben nem gyógyíthatóak. A társult szorongásos tünetekkel ekként a II. rendű felperes életminősége romlott, tartós gyógyszeresedésre kényszerül. Az eset összes körülményére, így a bűncselekmény jellegére és a II. rendű felperes életkorára is figyelemmel a II. rendű felperes 3 000 000 forint megfizetése iránti igényét ezért nem találta eltúlozottnak.

A vagyoni kár összegét az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi ingószakértő szakvéleményéből kiindulva határozta meg.

Az elsőfokú ítélet ellen kizárólag a III. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása mellett egyfelől az I. és II. rendű alperesekkel történő egyetemleges marasztalásának mellőzését, a II. rendű felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetének elutasítását kérte. A vagyoni kár megtérítésére való kötelezését pedig - az I-II. és III. rendű alperesek és saját közrehatását 40-40-20 %-ban meghatározva - 116 560 forintra kérte leszállítani.

Az egyetemleges kötelezést arra hivatkozással sérelmezte, hogy a büntető ügyben eljáró bíróság az ítéletében a III. rendű alperes bűnösségét csupán bűnsegédként elkövetett emberölés büntettének kísérletében állapította meg, minthogy tevőlegesen a bűncselekmény elkövetésében nem vett részt. Ezt tükrözi az I-II. rendű vádlottakéhoz képest vele szemben lényegesen enyhébb büntetés kiszabása is. Álláspontja szerint a kártérítési perben eljáró elsőfokú bíróságnak a büntető ügyben eljáró bírósághoz hasonlóan az okozott kárért való felelősség kérdésében a cselekvőség alapján különbséget kellett volna tennie az alperesek között, és őket a közrehatásuk arányában kellett volna marasztalnia.

A II. rendű felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét azért tartotta megalapozatlannak, mert álláspontja szerint a II. rendű felperes esetében sem állapítható meg a per adatai alapján a bűncselekménnyel okozati összefüggésben álló pszichiátriai megbetegedés. A II. rendű felperes élete az I. rendű felperes sikeres tűzoltása következtében veszélybe nem került, az alvászavarra, szorongásos tünetekre való hivatkozása szubjektív tüneteken alapul. A perben beszerzett orvosszakértői vélemény is csak a II. rendű felperes elmondása alapján vélelmezte a poszttraumás, illetve szorongásos zavar kialakulását, ugyanakkor a II. rendű felperesnél korábban is fennálló természetes okú betegségekben állapotrosszabbodást nem vélelmezett, illetve ilyen nem talált bizonyítottanak. Másodlagosan a nem vagyoni kár címén megítélt összeg mérséklését kérte.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozták. Utaltak arra, hogy az alperesek a sérelmükre rendkívül súlyos bűncselekményt követtek el, jelentős anyagi kárt és súlyos lelki megrázkódtatást, traumát okozva. Káruk az eltelt közel 7 év óta nem térült meg, mert az alperesek teljesítési készsége hiányzik, és teljesítési képességük is kétséges. Az őket ért trauma egész életüket, illetve élethelyzetüket megváltoztatta, az további életüket végig fogja kísérni. Mindezeket a körülményeket az elsőfokú bíróság helyesen és okszerűen mérlegelte, amikor a II. rendű felperes javára 3 000 000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító, illetőleg az I. és II. rendű alpereseket marasztaló rendelkezését.

A III. rendű alperes fellebbezését az alperesek egyetemleges marasztalását sérelmező részében nem, a II. rendű felperes javára fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét támadó részében pedig részben, a következők szerint találta alaposnak:

Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen mutatott rá arra, hogy a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése abszolút kötöttségét jelenti a Pp.-ben a polgári peres eljárásra egyébként megállapított szabad bizonyítási rendszernek. E bizonyítási kötöttséget nem lehet kiterjesztően értelmezni, ezért a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől döntő polgári bíróság nem vitathatja a büntetőeljárásban a vádlott terhére rótt bűncselekményt, és az azt megalapozó tényeket sem.

A Btk. 19. §-ában, illetve a 21. §-a (2) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében a bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújtó bűnsegéd, mint részes, maga is elkövetőnek tekintendő, függetlenül attól, hogy törvényi tényállási elemet - a tettesektől eltérően - nem valósít sem. Ugyanakkor a részesi magatartás okozati összefüggésben áll a tettesi alapcselekménnyel, a fizikai bűnsegédi magatartás lényegében megkönnyíti a tettes, vagy a tettesek tevékenységét. Ez okból rendelkezik a Btk. 21. §-ának (3) bekezdése akként, hogy a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni.

Miután a büntetőbíróság jogerős ítéletében a III. rendű alperesnek a perbeli bűncselekményben a bűnsegédi minőségét megállapította, a Pp. hivatkozott rendelkezésére figyelemmel a polgári jogi következmények felől döntő bíróság sem tekinthet el attól, hogy a III. rendű alperesnek a bűncselekmény végrehajtása során tanúsított magatartása okozati összefüggésben állt az I. és II. rendű alperesek által elkövetett cselekménnyel.

A Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése közös károkozás esetén teszi lehetővé a károkozók egyetemleges felelősségének megállapítását. Az e körben kialakult ítélkezési gyakorlat a közös károkozás körébe sorolja a károkozók közti akarategység fennállásán kívül azt az esetet is, amikor az eredmény létrehozásában többen hatottak közre, vagyis, ha szerves kapcsolat van több személy károsodásra vezető magatartása között és a közös károkozás

elvileg előre látható volt, valamint akkor is, ha a károsodásra vezető folyamat jogi okból elválaszthatatlan.

A polgári per bíróságára irányadó, a III. rendű alperes mint vádlott terhére rótt bűncselekményt megalapozó, a büntető bíróság által megállapított tények a fentiekből következően tehát polgári jogi szempontból is megalapozzák az alperesek közös károkozását, tekintve, hogy a III. rendű alperes az I. és II. rendű alpereseknek a tett helyszínére való szállításával hozzásegítette az I. és II. rendű alperest az általa is ismert és tudott cselekmény végrehajtásához.

A Ptk. 344. §-a (1) bekezdésében foglalt feltételek bizonyítottsága és a (3) bekezdésében foglalt feltételek hiánya következtében ezért a III. rendű alperesnek az I. és II. rendű alperesekkel egyetemleges kötelezése törvényes és megalapozott.

Alappal hivatkozott ugyanakkor a III. rendű alperes fellebbezésében arra, hogy a II. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott.

Az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI.1.) AB. határozatában foglaltak alapján az ítélezési gyakorlat kialakította a nem vagyoni kártérítési összegek megállapításának elvi alapjait és szempontjait, tág teret adva a bírói mérlegelésnek. E szerint a kárpótlás összegét úgy kell meghatározni, hogy az

- az eset összes egyedi körülményét figyelembe véve és mérlegelve - alkalmas legyen arra, hogy a pénzzel nem mérhető hátrányokat másnemű, pénzbeli előnyök nyújtásával hozzávetőlegesen kiegyensúlyozza. A bírói gyakorlat a becslés korlátjaként mindenkor a józan mértéktartást alkalmazza, a hasonló tényállású ügyekben, azonos időszakban történt káresetek kapcsán megítélt nem vagyoni kárpótlási összegek, valamint a károkozás időpontjában irányadó ár- és értékviszonyok figyelembevételével, annak érdekében, hogy a károsultak között indokolatlan különbségtételt elkerülje.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény a II. rendű felperesnél a korábbi egészségi állapotához, illetve életviteléhez képest a bűncselekmény elkövetésével összefüggő jelentős súlyú változást nem állapított meg. A kialakult poszttraumás stressz tüneteit mérsékeltnek, az ehhez kapcsolódó szorongásos tüneteket közepes fokúnak jellemezte a szakvélemény, amely állapot gyógyszeres kezeléssel egyensúlyban tartható, és a felperes pszichés állapotában bekövetkezett pszichés zavart is csupán közepes fokúnak minősítette. Nem állapított meg azonban olyan, a II. rendű felperes mindennapi életvitelében nagyfokú törést jelentő változást, amely az ítélezési gyakorlat által kialakított szempontok szerint más esetekben megítélt nem vagyoni kárpótlási összegektől - a károsodás idején irányadó ár- és értékviszonyokra is tekintettel - jelentősen eltérő összegű kárpótlást indokolna. (Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.21.056/2008/5.; Pfv.V.20.907/2008/3; Debreceni ítéltábla Pf.I.20.047/2007/7. számú határozatok)

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében felülvizsgálva a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta, és a II. rendű felperest ért hátrány kompenzálásaként 1 000 000 forint nem vagyoni kártérítést talált szükségesnek és elégségesnek.

A fellebbezési eljárásban a felek pernyertességének, illetve pervesztességének aránya közel azonosan alakult, ezért az ítéletábra a Pp. 81. §-a (1) bekezdésének második mondatában foglalt rendelkezés alkalmazásával döntött a fellebbezési eljárási költség viseléséről.

A személyes költségmentesség kedvezményében részesült feleket a 6/1986. (VI.26) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem lehetett az állam által előlegezett fellebbezési illeték megtérítésére kötelezni, ezért az az IM rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp.256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

D e b r e c e n, 2010. április hó 13. napján

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Süliné dr. Tózsér Erzsébet s.k. előadó bíró,
Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -